

Artikelarkiv Arvesølv 2002

Fjordhuset

af *Jens Christian Nielsen*

Fjordhuset var mit barndomshjem, hvor jeg blev født i 1935 og boede, til jeg var 14 år. Det lå på hjørnet af Troels Allé og Fjordvej. I gamle protokoller på Landsarkivet for Fyn beskrives huset således: Stråtækt bindingsværk. Opført omkring 1700-tallet. Forhus med to skorstene og baghus. Beliggende på den nordlige side af amtsvejen mellem Odense og Kerteminde. Oprindelig som del af firelænget gård med jord på begge sider af amtsvejen. I mange år beboet af to familier. I 1919 udstykket som selvstændig parcel. Ombygget i 1937.

Mine forældre vidste godt, at huset var meget gammelt. De havde et stykke papir, hvorpå der stod, at det var mindst 250 år. Det papir eksisterer desværre ikke mere. Heldigvis er de gamle brandtaksations- og skifteprotokoller tilgængelige på Landsarkivet for Fyn, og det følgende er konklusionen på mange besøg dér. Også Ole Nederlands fortræffelige bog *Det gamle Munkebo* har været til stor hjælp ved udarbejdelsen af denne beretning.

Af udskiftningskortet 1796 ses, at der hvor Troels Allé munder ud i Fjordvej lå en firelænget gård. Den blev senere udskiftet og fik navnet *Krabbegaard*. Adskilt fra gården med en smal gyde lå et hus, der var ejet af Østergaard. På kortet har huset nr. 22, og et senere kort viser, at en ubebygget jordlod syd for landevejen havde samme nummer. Det må være dér, hvor *Skovgaard* tidligere var.

Huset omtales i Østergaard Godsarkivs fæsteprotokol i 1735, hvor det gives i fæste til Hans Andersen. Han var dog ikke den første fæster, så huset kan godt være ældre. Efter 1735 har der været følgende fæstere af huset:

1735 *Hans Andersen*

1740 *Kirsten Andersen, Hans Andersens enke*

1740 *Hans Jensen*

1759 *Lars Clausen*

I 1762 *skiøder og afhænder* Lars Clausen huset til Peder Rasmussen. Lars Clausen må altså have købt det fra Østergaard til selveje.

Allerede året efter i 1763 sælges huset igen, denne gang til husmand og snedker Christen Christensen. Skødet indledes således:

"Kiender ieg underskrevne Peder Rasmussen Colling og hermed for alle Witterlig Gjør, at ieg med Egen og min Hustru Kiersten Larsdatters hendes frie Willie og welberaa Hu haver skiødt og afhændt, saa som ieg og hermed skiøder og afhænder fra Mig og Mine Livsarvinger til Welagte Mand Christen Christensen og hans Arvinger det Mit Huus her i Moncheboe beliggende imellem Morten Jensens Gaard paa den westre Side og Hans Christophersens Hauge paa den østre osv., dog forbeholder ieg Peder Rasmussen Colling og Hustru Kiersten Larsdatter sig fri

Adgang og Rettighed i deres Livs Tid til at saa og plante udi Haugen til Deres Fornødenhed.”

Ud over retten til haven får Peder Rasmussen og hans hustru ret til at bebo den ene lejlighed, så længe de lever.

De gamle protokoller fortsætter med samme for os i dag snørklede og meget lidt læsevenlige skrivemåde. Jeg har forsøgt efter bedste evne at tyde dem alle, men skal i det følgende nøjes med en kort redegørelse for husets videre skæbne. Resten hører hjemme i en detaljeret bygningsbeskrivelse.

Fra 1763 ser det ud til, at huset i mange år er familieejet. Kort skitseret ser ejerforholdene således ud:

I 1794 dør Christen Christensen, og hans hustru Karen Hansdatter bliver boende i huset.

Hun sælger det i 1802 til sin søn snedker Søren Christen Christensen, der dør i 1822, og enken Ane Marie Sørensdatter hensidder i uskiftet bo.

Hun sælger det i 1829 til sin søn, der også hedder Christen Christensen, og han sælger det i 1876 til sin brodersøn Hans Jørgen Sørensen.

Han dør i 1886, og enken Dorthea Marie Sørensen hensidder i huset i uskiftet bo.

På et tidspunkt bygges der en trelænget gård på den ubebyggede grund syd for landevejen, men hvem af familien der flytter derover, vides ikke. Måske er det Hans Jørgen Sørensen, der dør i 1917. I hvert fald bor Hans Jørgens hustru Dorthea Marie på det tidspunkt i dette hus, og i 1919 får hun Landbrugsministeriets tilladelse til at udstykke ejendommen med huse på begge sider af landevejen i to parceller, og huset på den nordlige side af landevejen får matr.nr. 22d. På den sydlige side bliver det matr.nr. 22a, og det blev nedrevet ved anlæggelse af den nye amtsvej og var da ejet af familien Steinfeldt. Derefter ser ejerforholdene for matr. Nr. 22d således ud:

1919 Niels Kristian Bondesen, murer

1922 Jens Christian Henning Pedersen, arbejdsmand og fisker (min bedstefar)

1928 Karl Simon Nielsen, støberiarbejder (min far)

1949 Henry Andersen, drænmester

1968 Ejendomsselskabet Lindø A/S

Og en gang i 1970'erne blev huset på matr.nr. 22d revet ned. Det og de to nabo-ejendomme (Søren Smeds hus og møbelsnedkeriet, hvor *Andelsbanken* senere fik kontor) måtte vige pladsen for Troels Allé. På *Fjordhusets* grund blev der opstillet beboelsesbarakker for arbejdere på Lindøværftet. Senere blev der parkeringsplads, og i dag ligger de gule udlejningsejendomme dér.

Min far ejede huset fra 1928-49 og kaldte det efter ombygningen *Fjordhuset*. Inden ombygningen i 1937 var huset indrettet således: Fra døren i midten kom man ind i en entré, der adskilte to lejligheder, den ene tre-fags, den anden to-fags. Midt i huset var der et lille rum uden vinduer og med jordgulv.

Fjordhuset før 1937.

Rummet blev ved ombygningen i 1937 lagt til dagligstuen, og der blev påbygget en entré, som vi kaldte "forstuen". Samtidig blev der indlagt elektricitet. Fra bryggerset var der afløb fra en trævask i bryggerset direkte ud i det fri, til en åben rende langs huset ned til en kloak ved landevejen. Helt op til nedrivningen havde huset gammeldags lokum. Henry Andersen indlagde dog vand og kloak i 1950.

Der var i mange år en brønd med det klareste kildevand i skellet mellem *Fjordhuset* og naboen Søren Smed. Den blev ved tinglysning i 1922 gjort til fælles brønd for de to naboer. Vandet fra brønden må have været ekstra godt, for folk hentede ofte vand derfra, selv om de havde egen brønd, bl.a. når de skulle bløde ærter op til gule ærter.

Mens mine forældre boede i *Fjordhuset*, var der ikke andre beboere. At der overhovedet har kunnet bo to familier, er utroligt - to små stuer med bjælkeloft, køkken med komfur og cementgulv, soveværelse i baghuset, bryggers og et spisestue, der på et tidspunkt blev mit værelse. Overalt var der så lavt til loftet, at en voksen dårligt kunne stå oprejst.

En kamin gav varme til opholdsstuen og via en ventilationskanal til den "fine" stue, som kun blev brugt til jul og påske. Maler A.K. Johansen dekorerede kaminrognen med ranker og blomster og fugle. I baghuset var der et rum med grise og plads til brændsel og cykler, gammeldags lokum og et hønsehus.

Fjordhuset 1967

På begge billederne ses til venstre *Søren Smeds* hus og til højre lidt af det nuværende Fjordvej 30. Træet til højre har min far plantet. Indtil for et par år siden stod det stadig på grunden, så blev det fældet, og stubben tjener i dag som støtte for et læhegn. Husnummerering i Munkebo indførtes i øvrigt i 1962.

Man kan finde meget i de gamle bøger. Medens det imidlertid er forståeligt, at det er vanskeligt at sætte dato på opførelsen af et hus fra 1700-tallet, er det uforståeligt, at en nedrivning i 1970'erne ikke kan dokumenteres – men indtil nu har det ikke været muligt.